

[Úvodní Stránka](#) > ... > [Rodinné Věci a Dědictví](#) > [Rozvod A rozluka](#) > Netherlands

Rozvod a rozluka

Obsah zajišťuje

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Nizozemsko

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

O rozvod mohou požádat oba manželé společně (společný návrh) nebo jeden z manželů (jednostranný návrh). Řízení by mělo být v obou případech zahájeno podáním návrhu (*verzoekschrift*) (viz otázka 11).

V rozvodovém řízení, bez ohledu na to, zda je iniciováno společně, nebo jednostranně, musí manželé zastupovat advokát. Rozvodovým řízením se zabývá obvodní soud (*rechtbank*), v jehož obvodu je bydliště navrhovatele či jednoho z navrhovatelů. Návrh na rozvod lze podat kdykoli po uzavření manželství: neexistuje žádný požadavek, aby manželé byli sezdáni po určitou dobu. K rozvodu dochází zápisem rozhodnutí soudu o rozvodu do matriky narození, úmrtí, manželství a registrovaných partnerství (*registers van de burgerlijke stand*). Tento zápis je možné provést teprve po uplynutí lhůty pro podání odvolání proti rozhodnutí (tedy v okamžiku, kdy rozhodnutí nabude právní moci). Zápis o rozvodu musí být v matrice proveden ve lhůtě šesti měsíců ode dne, kdy rozhodnutí o rozvodu nabude právní moci, v opačném případě pozbývá rozhodnutí účinku a rozvod pak již nelze do matriky zapsat. Pokud bylo manželství uzavřeno v zahraničí a zahraniční oddací list nebyl zaevidován v nizozemské matrice narození, úmrtí, manželství a registrovaných partnerství zapíše se rozhodnutí nizozemského soudu o rozvodu do zvláštní matriky narození, manželství a úmrtí Městského úřadu v Haagu.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

V nizozemském právu existuje pro rozvod jediný důvod: nenapravitelný rozvrat manželství. Za nenapravitelně rozvrácené je manželství považováno tehdy, když se pro manžele stane jejich společné soužití neúnosným a neexistuje vyhlídka na obnovení řádného manželského vztahu. Podá-li návrh pouze jeden z manželů, musí prohlásit, že jeho manželství je nenapravitelně rozvráceno, a pokud to druhý z manželů popře, navrhovatel musí své tvrzení prokázat. Soud rozhodne, zda je manželství nenapravitelně rozvráceno. V případě podání společného návrhu je rozhodnutí o rozvodu vyneseno z důvodu, že oba manželé mají manželství za nenapravitelně rozvrácené.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Rozvedená osoba může uzavřít nové manželství nebo registrované partnerství. Rozvod může mít důsledky pro užívání příjmení bývalého manžela. Bývalý manžel se může na soud obrátit s žádostí, aby bylo druhému bývalému manželovi odebráno právo užívat příjmení bývalého manžela. Taková žádost je podmíněna tím, že pro to existují pádné důvody a že se během manželství nenarodily žádné děti.

3.2 rozdělení jmění manželů

Zákonný systém

Zákonným systémem platným od 1. ledna 2018 je omezené společné jmění (*beperkte gemeenschap van goederen*). To znamená, že společné jmění manželů je omezeno na společný majetek a dluhy manželů, které

měli před uzavřením manželství, a na veškerý majetek a dluhy, které manželé nabyli během manželství. Veškerý majetek nabytý společně před uzavřením manželství a majetek nabytý během manželství tvoří společné jmění (*boedelmenging*). Dluhy nabyté společně před uzavřením manželství nebo vzniklé během manželství se stávají společnými závazky manželů, bez ohledu na to, kdo z nich je sjednal. Věřitel se může uspokojit z majetku, který je součástí společného jmění manželů. Majetek a dluhy náležící jen jednomu z manželů před uzavřením manželství nejsou součástí zákonného společného jmění manželů. Zůstávají soukromým majetkem tohoto manžela. Dědictví a dary rovněž nespádají do zákonného společného jmění, bez ohledu na to, kdy došlo k jejich nabytí. Dědictví a dary nabyté jak před uzavřením manželství, tak během něj zůstávají soukromým majetkem dotčeného manžela.

Na manžele, kteří uzavřeli manželství před zavedením zákonného režimu omezeného společného jmění (tedy jejichž manželství uzavřeno před 1. ledna 2018), se vztahuje zákonný systém úplného společného jmění manželů. V takovém případě v zásadě veškerý majetek nabytý manžely před uzavřením manželství nebo v jeho průběhu tvoří součást společného jmění. Veškerý majetek vlastněný kterýkoli z manželů je součástí společného jmění (*boedelmenging*). Stejně tak platí i zásada, že všechny dluhy vzniklé před uzavřením manželství nebo v jeho průběhu se stávají společnými závazky bez ohledu na to, kterému z manželů dluh vznikl. Věřitel se může uspokojit z úplného společného jmění.

Jak v rámci režimu omezeného společného jmění, tak i režimu úplného společného jmění platného před 1. lednem 2018, společné jmění při rozvodu zaniká, tj. zápisem rozhodnutí soudu o rozvodu do matriky narození, úmrtí, manželství a registrovaných partnerství. Od tohoto okamžiku společné jmění přestává existovat. Při rozvodu by společné jmění mělo být rozděleno. Je třeba určit, na jakou část ze společného jmění má každý manžel nárok. Platí přitom obecné pravidlo, že každý z manželů má nárok na polovinu. Manželé se mohou rozhodnout, že se tímto pravidlem řídit nebudou, a v rámci dohody o rozvodu (*echtscheidingsconvenant*) nebo v okamžiku vypořádání společného jmění se dohodnout na jiném způsobu rozdělení majetku.

Smlouvy o majetkových poměrech v manželství

Manželé si mohou zvolit jiný režim než zákonný sepsáním smlouvy o majetkových poměrech v manželství před uzavřením manželství nebo (ojediněle) během manželství. V těchto smlouvách se dále stanoví pravidla pro rozdělení majetku v případě rozvodu.

3.3 nezletilé děti manželů

Péče o děti

Po rozvodu zajišťují oba rodiče stejně jako v době trvání manželství péči o všechny své děti společně. Soud lze o svěřeni dítěte do výlučné péče jednoho z rodičů požádat jen ve výjimečných případech. Návrh na svěřeni dítěte do výlučné péče jednoho z rodičů může podat jeden z rodičů nebo oba. Rodič, kterému nebyla péče o dítě přičena, má právo na styk s dítětem. Rodič nebo oba rodiče mohou soud požádat, aby stanovil úpravu styku s dětmi.

Výživné na dítě

Pokud rodiče zajišťují péči o děti po rozvodu společně, měli by se dohodnout na finančních záležitostech týkajících se péče o děti. O úpravu těchto záležitostí mohou rovněž požádat soud. Pokud nejsou schopni dohody dosáhnout, může soud určit částku, která bude hrazena jako výživné. Je-li péče o dítě přičena jen jednomu z rodičů, soud na požádání posoudí, jakou částkou by měl druhý z rodičů přispívat na náklady na péči o dítě. V zásadě by měli rodiče dosáhnout dohody o platebních ujednáních sami. Více informací o této problematice lze najít na internetové stránce <https://www.lbio.nl/>.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Vyživovací povinnost mezi manželi rozvodem manželství nezaniká. V rozhodnutí o rozvodu nebo v následném rozhodnutí může soud přiznat bývalému manželovi, jehož příjmy nepostačují k pokrytí jeho životních nákladů a u něhož nelze důvodně očekávat, že si takový příjem zajistí, na jeho žádost výživné hrazené druhým bývalým manželem. Toto výživné může soud určit v rozhodnutí o rozvodu nebo v následném rozhodnutí. Při stanovení výše výživného přihlíží soud k potřebám bývalého manžela, který bude výživné pobírat, a finančním možnostem druhého bývalého manžela. Lze zohlednit také nefinanční faktory, jako je doba trvání manželství nebo doba, po

kteřou spolu oba manželé žili. Jestliže soud nestanoví pro vyživovací povinnost žádnou lhůtu, tato povinnost po 12 letech zaniká. Soud může tuto lhůtu prodloužit na žádost bývalého manžela, který požaduje výživné, v případě finančních potíží. Platí zásada, že v případě manželství, které bylo krátké (s dobou trvání méně než pět let) a bezdětné, nesmí vyživovací povinnost trvat déle než manželství. Pokud se manželé či bývalí manželé na výživném vzájemně dohodnou, mohou svá ujednání zaznamenat v dohodě o rozvodu.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Rozluka (*scheiding van tafel en bed*) představuje prostředek, který manželům umožňuje ukončit své vzájemné soužití, aniž by zároveň ukončili své manželství. Rozluku si mohou zvolit manželé, kteří si přejí žít odděleně a vyřešit právní důsledky vzájemně odděleného života, ale současně si přejí zůstat manželi, například z náboženských nebo finančních důvodů. Rozluka poskytuje možnost urovnání. Může se také stát mezifází předcházející zániku manželství. K rozluce dochází zápisem rozhodnutí soudu do matriky manželského majetku. Stejně jako u rozvodu musí být tento zápis proveden ve lhůtě 6 měsíců.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Jediným důvodem k rozluce je nenapravitelný rozvrat manželství.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Důsledky rozluky pro majetek manželů, péči o dítě (právo na styk s dítětem), placení výživného a důchod jsou tytéž jako důsledky rozvodu. Manželství trvá nadále. Manžel ve stavu rozluky nemůže ze zákona v případě smrti dědit. Pokud se manželé po rozluce rozhodnou, že se chtějí rozejít úplně, mohou i po rozluce podat návrh na rozvod. Manžel ve stavu rozluky může žít s jiným partnerem a budovat si nový život, nemůže však uzavřít nové manželství ani registrované partnerství.

Jednostranný návrh na rozvod po odluce již není možné podat. Na jednostranné návrhy se vztahuje tříletá čekací lhůta, kterou soud může v některých případech zkrátit na 1 rok. Tříletá lhůta začíná plynout ode dne zápisu rozluky do matriky. V případě podání společného návrhu na rozvod manželství po rozluce žádná čekací lhůta není. K zániku manželství dochází zápisem rozhodnutí do matriky narození, úmrtí, manželství a registrovaných partnerství.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Manželství lze prohlásit za neplatné pouze rozhodnutím soudu po podání návrhu. Manželství, které bylo uzavřeno, nelze prohlásit za neplatné ze zákona (automaticky). Pokud manželství není prohlášeno za neplatné, zůstává platným. Zákon stanoví, z jakých důvodů může být prohlášeno manželství za neplatné a kdo může podat návrh na prohlášení manželství za neplatné.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Pro prohlášení manželství za neplatné existují ze zákona tyto důvody: uzavření manželství stran navzdory

- překážkám bránícím manželství (požadavky týkající se nejnižšího přípustného věku, nevydání souhlasu s manželstvím nezletilé osoby, bigamie, zakázaný stupeň příbuzenství),
- pod nátlakem nebo omylem,
- jako účelový sňatek,
- při duševní poruše jednoho z manželů,
- před nedostatečně oprávněným úředníkem matričního úřadu nebo
- při nesplnění podmínek týkajících se svědků.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Prohlášení manželství za neplatné má zpětný účinek od doby, kdy bylo manželství uzavřeno. To znamená, že jakmile soud prohlásí manželství za neplatné, má se za to, že toto manželství nikdy neexistovalo. Za určitých okolností lze u této zásady učinit výjimky. V takovém případě má prohlášení za neplatnost stejné důsledky jako

rozvod. Například děti, které se narodily v manželství, které bylo prohlášeno za neplatné, jsou nadále v příbuzenském vztahu k oběma rodičům. Další výjimkou je případ manžela uvedeného v omyl, tj. případ, kdy si některý z manželů nebyl vědom toho, že je manželství neplatné. V tomto ohledu jsou podmínky, při jejichž splnění je manželství prohlášeno za neplatné, uvedeny v odpovědi na otázku 8. Manžel, který byl uveden v omyl, může například žádat, aby mu druhý manžel platil výživné.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Mediace je v případech, kdy se manželé rozvádějí, v Nizozemsku poměrně běžná. S pomocí mediátora a případně s pomocí svých právních zástupců se manželé mohou snažit o dohodu, pokud jde o rozvod a úpravu poměrů v době po rozvodu. Ujednání, k nimž takto dospějí, se zaznamenají v písemné dohodě o rozvodu. Ta se může týkat otázek jako rozdělení majetku, výživovací povinnost a péče o děti. Soud může dohodu dosaženou v rámci mediačního procesu zahrnout do svého rozhodnutí.

Na rozvody, výživné a jiné podobné záležitosti se specializují členové Sdružení advokátů rodinného práva a rozvodových mediátorů (*Vereniging van Familierechtadvocaten en Scheidingsbemiddelaars*). Zaměřují se rovněž na rozvodovou mediaci a vše, co s ní souvisí. Více informací naleznete na této internetové stránce: <https://www.verenigingfas.nl/>.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozlukou osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Návrh

K zahájení rozvodového řízení dochází vždy podáním návrhu u příslušného soudu (*verzoekschrift*). Tento návrh musí obsahovat příjmení, jména a místa obvyklého nebo trvalého bydliště obou manželů. Existují-li nezletilé děti, je nutné uvést tytéž údaje i u těchto dětí. Navrhovatel může rovněž požádat o vedlejší rozhodnutí (*nevenvoorzieningen*), které se vztahuje k rozvodu. Soud může vynést vedlejší rozhodnutí, které se může mimo jiné týkat těchto záležitostí:

- práva na péči o nezletilé děti a právo na styk s nimi,
- výživné na děti a/nebo pro bývalého manžela,
- rozdělení majetku manželů nebo zrušení úpravy poměrů stanovených ve smlouvě o majetkových poměrech v manželství,
- užívání společného bydlení manželů a
- vyrovnání důchodů.

Navrhovatelův právní zástupce musí podat návrh u obvodního soudu (*rechtbank*). Pokud má navrhovatel bydliště v Nizozemsku, může podat návrh u soudu v obvodu, kde se nachází jeho bydliště. Pokud navrhovatel v Nizozemsku nebydlí, druhý manžel však ano, návrh se zašle soudu v tom obvodu, kde má bydliště druhý manžel. Pokud v Nizozemsku nemá bydliště ani jeden z manželů, musí být návrh zaslán Obvodnímu soudu v Haagu.

Jaké dokumenty je třeba předložit?

- originály výpisů z rejstříku obyvatel (které nejsou starší než tři měsíce) za oba manžele obsahující údaje o jejich státní příslušnosti a občanském stavu a v případě cizích státních příslušníků též datum vstupu na území Nizozemska; v případech, kdy jeden z manželů je nizozemským státním příslušníkem a druhý nikoli, datum, kdy se v Nizozemsku usadil,
- originály výpisů z matriky narození (které nejsou starší než tři měsíce) pro všechny nezletilé děti,
- originál výpisu z matriky manželství (který lze obdržet na radnici v místě uzavření manželství a který nesmí být starší než tři měsíce); v případě manželství uzavřeného v zahraničí postačí originál oddacího listu nebo starší výpis, a
- plán rodičovské péče, jsou-li v rozváděném manželství nezletilé děti; plán rodičovské péče obsahuje ujednání týkající se péče o děti, jejichž součástí mohou být i ustanovení o každodenní péči o děti, jejich

výchově, sportovních činnostech, lékařské péči, ujednání týkající se zvláštních dnů, jako jsou svátky a prázdniny, finančních záležitostí a praktických otázek (jako je vyzvedávání dětí a dopravování dětí k některému z rodičů).

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Pokud navrhovatel není schopen hradit náklady na právního zástupce či mediátora, ať už v plné, nebo snížené výši, může mít za určitých podmínek nárok na dotovanou právní pomoc. Dotovanou právní pomoc přiznává Rada pro právní pomoc (*Raad voor Rechtsbijstand*) pouze prostřednictvím mediátorů u ní registrovaných. Více informací o podmínkách způsobilosti naleznete na internetové stránce <https://www.rvr.org/>.

Nárok na dotovanou právní pomoc lze uplatnit i v přeshraničních sporech, kdy má žadatel bydliště v jiné zemi, než je Nizozemsko, ale v rámci EU, podle evropské směrnice o právní pomoci v přeshraničních sporech (Úř. věst. L 26, 31.1.2003). Žádost o dotovanou právní pomoc lze předložit Radě pro právní pomoc v Haagu za použití standardního formuláře, jehož vzor je obsažen v uvedené směrnici a který je ve všech členských státech stejný. Je-li třeba, může být Rada pro právní pomoc nápomocná i při výběru právního zástupce. Více informací naleznete na této internetové stránce: <https://www.rvr.org/>.

Žadatelé, kteří nežijí v EU, mohou získat právní pomoc v Nizozemsku za určitých okolností, na které se vztahuje smlouva nebo úmluva. Jedná se o tyto smlouvy: Haagská úmluva o civilním řízení z roku 1954, Evropská úmluva o předávání žádostí o právní pomoc z roku 1977 a Haagská úmluva o mezinárodním přístupu k soudům z roku 1980. Tyto smlouvy obsahují ustanovení, která v zásadě uvádějí, že státní příslušníci smluvních stran jsou způsobilí k získání právní pomoci ve všech ostatních státech, které jsou stranami smluv, a to za stejných podmínek jako státní příslušníci těchto jiných států. V Nizozemsku je nutné si v takových případech vyžádat od příslušného orgánu v místě obvyklého bydliště žadatele prohlášení o hmotné nouzi (*verklaring van onvermogen*). Žádost o právní pomoc a prohlášení o hmotné nouzi zašle tento orgán příslušnému orgánu země, ve které má být právní pomoc poskytnuta. Tato země následně posoudí, zda je žadatel k získání právní pomoci způsobilý.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Ano, proti rozhodnutí o rozvodu se lze odvolat, a to do tří měsíců od data jeho učinění. Odvolání se podává v podatelně odvolacího soudu (*gerechtshof*). Rozhodnutí odvolacího soudu lze po právní stránce napadnout obvykle před Nejvyšším soudem (*Hoge Raad der Nederlanden*). Také v tomto případě musí být žadatelé zastupováni právním zástupcem.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Od 1. srpna 2022 se ve všech členských státech s výjimkou Dánska používá nařízení Rady (EU) 2019/1111 ze dne 25. června 2019 o příslušnosti, uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské odpovědnosti a o mezinárodních únosech dětí (přepřelované znění) („nařízení Brusel IIb“). Zrušuje se jím „nařízení Brusel IIa“, nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000. Nařízení Brusel IIa se vztahuje i nadále pouze na řízení zahájená před 1. srpnem 2022 a na veřejné listiny a smlouvy, které byly formálně vypracovány nebo zaregistrovány nebo se staly vykonatelnými před 1. srpnem 2022. Nařízení Brusel IIb se vztahuje na rozvod, rozluku a prohlášení manželství za neplatné. Za těchto podmínek se rozhodnutí o rozvodu vydané v ostatních členských státech (s výjimkou Dánska) v Nizozemsku uznávají bez zvláštního řízení (čl. 30 odst. 1). Podobně se nevyžaduje žádné zvláštní řízení ani při změně zápisu o občanském stavu, například v situaci, kdy je nutné na oddací list připsat poznámku o rozvodu.

Každá ze zúčastněných stran může dát soudu podnět k zahájení soudního řízení s žádostí, aby určil, zda by mělo, anebo nemělo být uznáno rozhodnutí o rozvodu vynesené v jiné zemi. Nařízení Brusel IIb uvádí celou řadu důvodů, z nichž lze uznání rozvodu zamítnout. Uznání například nesmí být v rozporu s veřejným pořádkem. Patříčná pozornost bude rovněž věnována tomu, zda byl odpůrce (strana, která nepodala návrh na rozvod) o

řízení řádně uvědomen. Rozhodnutí samotné nicméně nemůže být předmětem přezkumu z meritorního hlediska. Podle nařízení musí soud členského státu, který rozhodnutí vydal, na žádost strany vystavit potvrzení týkající se tohoto rozhodnutí (s použitím standardního formuláře). V tomto potvrzení je uvedena země, ve které bylo rozhodnutí vyneseno, údaje o účastnících řízení, informace o tom, zda bylo rozhodnutí vydáno bez přítomnosti odpůrce u soudu, údaj o typu rozhodnutí, například zda se jednalo o rozhodnutí o rozvodu nebo o rozluce, datum rozhodnutí a název soudu, který rozhodnutí vydal.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesenu v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Pokud si některá ze zúčastněných stran přeje uznání zahraničního rozhodnutí o rozvodu v Nizozemsku rozporovat, může podat návrh na jeho neuznání k soudu rozhodujícímu o předběžném opatření (*voorzieningenrechter*) v soudním obvodu, kde se nachází místo jeho obvyklého bydliště.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Dne 1. ledna 2012 vstoupila v platnost desátá kniha nizozemského občanského zákoníku (*Burgerlijk Wetboek*). Desátá kniha občanského zákoníku obsahuje kolizní pravidla určující právo, které se má použít.

Jako hlavní pravidlo platí, že soud vždy použije rozvodové právo Nizozemska, a to bez ohledu na státní příslušnost a obvyklé bydliště manželů. Pokud se například stane, že návrh na rozvod v Nizozemsku podá manželský pár, v němž jsou obě strany státními příslušníky Belgie, kteří žijí v Nizozemsku, automaticky se použije nizozemské rozvodové právo. Jediný případ, kdy tomu tak není, nastává tehdy, když si manželé právo, podle něhož mají být rozvedeni, sami zvolí. Manželé mající stejnou státní příslušnost si mohou zvolit, že při jejich rozvodovém řízení nebude použito nizozemské právo, nýbrž právo země jejich původu. Belgický pár si tak například pro své řízení může zvolit belgické rozvodové právo.

Tyto internetové stránky jsou součástí portálu [Vaše Evropa](#).

Velice uvítáme jakoukoli [zpětnou vazbu](#) ohledně užitečnosti poskytnutých informací.

■ Poslední aktualizace: 12/12/2024

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.